

Projekt

DIGITALIZACE PEČOVATELSKÝCH SLUŽEB V ÚSTECKÉM KRAJI



KA 4: Studie východisek změny pečovatelských služeb

Situační zprávy za SO ORP Teplice

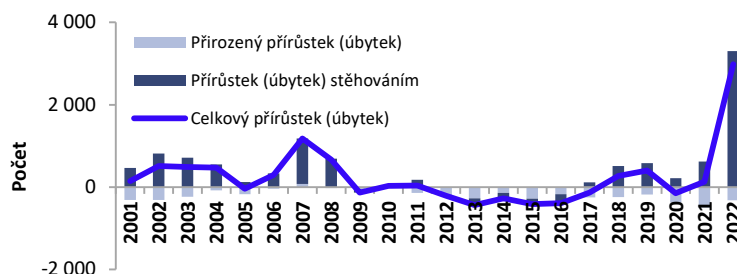
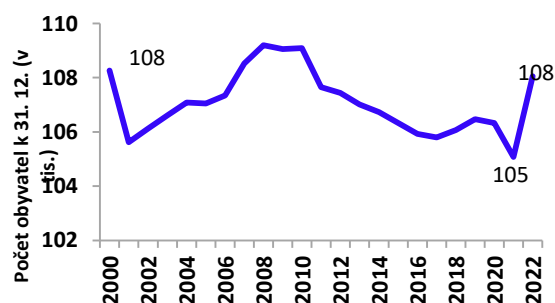
Registrační číslo projektu: CZ.10.02.01/00/23_017/0000190

Sídelní a regionální systém

- Území je nížinatou, pánevní oblastí, sevřenou ze severozápadu příhraničním horským pásmem Krušných hor, z jihovýchodu masivem Českého středohoří; menší část území na jihozápadě tvoří hnědouhelný důl Bílina
- Součást ústecko-chomutovské aglomerace (pánevní konurbace) a hlavní sídelní osy ÚK
- Výrazně nadprůměrná hustota zalidnění v silně urbanizovaném území, v němž je vedle statutárního města Teplice i několik menších měst; intravilány sídel v pánevním území správního obvodu často srůstají a tvoří jedinou aglomeraci/konurbaci; pro horské oblasti jsou naopak typické populačně menší a rozlohou větší venkovské obce
- Díky dobré dopravní dostupnosti okolních měst (Most, Ústí nad Labem aj., ale i Praha a Drážďany) a relativně silnou hospodářskou provázaností ústecko-chomutovské aglomerace souvisí spíše vyšší vyjízdka obyvatel za prací mimo správní obvod, navzdory tomu, že samotné Teplice nabízí relativně velké množství rozmanitých pracovních příležitostí
- Relativně dobrá dopravní poloha na přímém silničním i železničním „pánevním“ tahu, na druhou stranu nenaplněný potenciál a nevyhovující parametry obou těchto tahů (průtahy silnice I/13 sídly, nízká kapacita a traťová rychlost železnice č. 130/U1), blízkost dálničního (D8) i železničního koridoru Praha – Ústí nad Labem – Drážďany; dopravní odlehlost venkovských horských sídel v Krušných horách (s výjimkou tahu Teplice – Dubí – Cínovec), částečně také v Českém středohoří

Vývoj počtu obyvatel¹

- Počet obyvatel k 31. 12. 2022 činil 108 tis., tj. o 212 méně oproti r. 2000 (-0,2 %).
- Pokles počtu obyvatel v covidových letech 2020–2021 a mírný nárůst (2,8 %) v r. 2022 vlivem přílivu přistěhovalých z Ukrajiny.
- Významné přírůstky stěhováním v r. 2022.
- Kladné migrační saldo od r. 2017, naopak bilance přirozené změny záporná od r. 2011.



¹ Údaje sledovány za období 2000 až 2022.

Věková a vzdělanostní struktura populace

- Průměrný věk v r. 2022 činil 42,7 let (nárůst o 4,3 let oproti r. 2000) a index stárí hodnoty 128,1 (+62,6 %), tj. odpovídá hodnotám kraje (42,6 let, 128,5).
- Pokles počtu i podílu dětí v populaci.
- Nárůst počtu osob 65letých a starších (+59,3 %) i podílu seniorů za posledních více než 20 let.
- V SO ORP Teplice došlo k nárůstu počtu osob ve věku 80+ let mezi lety 2000 a 2022 o 28,6 %. Podíl těchto seniorů je mírně nad průměrem kraje (3,7 %).

Tabulka 1 Ukazatele věkového složení obyvatel – SO ORP Teplice, v letech 2000 a 2022

	2000	2022	Index změny (v %)
0–14 let (abs.)	17 422	17 063	97,9
0–14 let (rel.)	16,1	15,8 %	98,1
65 a více let (abs.)	13 728	21 863	159,3
65 a více let (rel.)	12,7	20,2 %	159,6
80 a více let (abs.)	3 323	4 165	125,3
80 a více let (rel.)	3,0	3,9 %	128,6
Index stárí	78,8	128,1	162,6
Průměrný věk	38,4 let	42,7 let	4,3 let

Pozn. Index změny = 2022/2000*100.

Zdroj: VBD ČSÚ 2024

- V rámci ÚK mírně nadprůměrná vzdělanostní skladba obyvatelstva (11 % obyvatel starších 15 let má VŠ vzdělání, 63 % má vzdělání střední), avšak značné vnitroregionální rozdíly (na jedné straně Teplice s vysokou vzdělanostní úrovní, na straně druhé periferní obce, příp. průmyslová města s horší vzdělaností a nižší kvalifikovaností obyvatel)

Sociální kapitál

- V rámci ÚK mírně podprůměrná, v rámci Česka již výrazně podprůměrná míra občanské participace a účasti obyvatel ve volbách
- Průměrný výskyt sociálně nežádoucích jevů (exekuce, vzdělávací neúspěšnost, zadlužení) v kontextu ÚK

Osoby s příspěvky²

- **Příspěvek na péči:**
 - Třetí nejvýraznější nárůst příjemců PnP oproti ostatním správním obvodům kraje (+13,1 %).
 - Zvýšení počtu příjemců PnP umístěných v pobytových zařízeních sociálních služeb (+15,9 %) i příjemců PnP využívajících terénních a ambulantních služeb (+10,6 %) a počtu příjemců PnP, o které pečuje jiná fyzická osoba (osoba blízká) (+13,9 %).
 - Počty příjemců PnP, o které pečuje jiná fyzická osoba (osoba blízká) a zároveň využívají registrovanou sociální službu, výrazně narostly – o 70,7 %. Jednalo se o druhý nejvýraznější navýšení v porovnání s ostatními správními obvody kraje (společně s SO ORP Lovosice).
- **Příspěvek na mobilitu:**

² Údaje sledovány za období 2017 až 2022.

- Příspěvek pobíralo v r. 2022 o 19,8 % více osob než v r. 2017.
- Největší počet osob pobírajících tento příspěvek byl ve správních obvodech Teplice (4,2 tis.) a Děčín (3,2 tis.). Věková struktura příjemců víceméně odpovídá struktuře kraje.
- **Průkaz osoby se zdravotním postižením:**
 - Počet držitelů všech typů průkazu OZP narostl ve všech správních obvodech Ústeckého kraje (vyjma SO ORP Varnsdorf).
 - Největší počet držitelů TP (nad 450) vykázaly správní obvody Teplice, Chomutov a Ústí n. L. Správní obvody Teplice a Děčín mají nejvíce držitelů průkazu ZTP (nad 3,6 tis.) a správní obvody Děčín, Teplice a Ústí n. L. mají nejvíce držitelů průkazu ZTP/P (nad 1200).
 - V SO ORP Teplice narostl nejvíce počet držitelů ZTP (+55 %), dále TP (+47,9 %) a nakonec ZTP/P (+27,4 %).
- **Invalidní důchody:**
 - Data k invalidním důchodům (ID) jsou za okresy, SO ORP Teplice spadá do okresu Teplice.
 - Všechny okresy Ústeckého kraje zaznamenaly pokles počtu příjemců ID, výjimku představují okresy Louny a Teplice, ve kterých došlo k mírnému nárůstu příjemců (Teplice +1,8 %).
 - Nejvíce příjemců (22,6 % z celkového počtu příjemců v kraji) žilo v okrese Teplice.

Tabulka 2 Příjemci příspěvků – SO ORP Teplice, v letech 2017 a 2022

	2017	2022	Index změny (v %)
Příspěvek na péči (počet)	4112	4651	113,1
- pobytová zařízení	504	584	115,9
- terénní a ambulantní sociální služby	236	261	110,6
- fyzická osoba + využívající registrovanou sociální službu	99	169	170,7
- pečující fyzická osoba	3383	3853	113,9
Příspěvek na mobilitu (počet)	3522	4221	119,8
Průkaz osoby se zdravotním postižením (OZP)	4299	6348	147,7
- TP	388	574	147,9
- ZTP	2868	4445	155
- ZTP/P	1043	1329	127,4
Invalidní důchody*	8897	9054	101,8

Pozn. Index změny = 2022/2017*100. *invalidní důchody jsou za okres Teplice

Zdroj: MPSV 2024, vlastní výpočty

Osoby s demencí³

- **Alzheimerova nemoc:**
 - Pokles počtu pacientů s Alzheimerovou nemocí (AN) ve věku 50–64 let nastal ve všech okresech Ústeckého kraje vyjma okresu Louny (zvýšení 67 %). Okres Teplice - pokles o 40,6 %.
 - Ve všech okresech kraje pozorován nárůst počtu pacientů s touto nemocí v seniorské věkové skupině (65 a více let), v okrese Teplice o 10,4 %.
- **Nedošetřená demence:**
 - Nárůst počtu pacientů s nedošetřenou demencí ve věku 65 a více let (+44,1 %), naopak pokles o 29,6 % ve věku 50–64 let.

³ Údaje sledovány za období 2017 až 2022.

- **Alkoholem způsobená/vyvolané demence:**
 - V okrese Teplice nebyli v r. 2022 evidováni pacienti s tímto typem demence.

Tabulka 3 Počet pacientů, okres Teplice, v letech 2017 a 2022

	2017	2022	Index změny (v %)
Počet pacientů s Alzheimerovou nemocí ve věku 50–64 let	32	19	59,4
Počet pacientů s Alzheimerovou nemocí ve věku 65 + let	624	689	110,4
Počet pacientů s nedošetřenou demencí ve věku 50–64 let	35	25	71,4
Počet pacientů s nedošetřenou demencí ve věku 65 + let	286	412	144,1
Počet pacientů s alkoholem způsobenou/vyvolanou demencí ve věku 50–64 let	3	0	-
Počet pacientů s alkoholem způsobenou/vyvolanou demencí ve věku 65 + let	0	0	-

Pozn. Index změny = 2022/2017*100.

Zdroj: NRHZS 2024, vlastní výpočty

Bydlení

- V rámci ÚK průměrný až mírně nadprůměrný počet i relativní podíl (na bytovém fondu, na počtu obyvatel) nově dokončených bytů, naznačující rezidenční atraktivitu území (dopravní poloha vůči Ústí nad Labem, Praze, Drážďanům atd.)
- 68 % bytů se nachází v bytových domech, což je v kontextu ÚK (v průměru 64 %) mírně nadprůměrná hodnota, v níž se odráží přítomnost velkých socialistických sídlišť, starší vícepodlažní zástavby i vilových čtvrtí a vesnických (často horských a podhorských) sídel s převahou rodinných domů
- V celokrajském srovnání má území výrazně nadprůměrnou vybavenost běžnou technickou infrastrukturou (vodovod a kanalizace s napojením na ČOV, plynofikace)

Ekonomika a trh práce

- V kontextu kraje velmi nízká zaměstnanost v zemědělství a částečně také v průmyslu, a to ve prospěch služeb (39 % ekonomicky aktivních obyvatel) vč. cestovního ruchu a lázeňství (4 %); v odvětvové skladbě zaměstnanosti se projevuje malý význam zemědělství, značný význam průmyslu v menších městech, ale i v Teplicích, a význam služeb v Teplicích jako obslužném i lázeňském městě
- Značný význam cestovního ruchu v území, a to především díky lázeňství (Teplice, Dubí) a horským střediskům Krušných hor
- Relativně nízký podíl velkých podniků, a naopak vyšší podíl malých a středních podniků, což odpovídá struktuře ekonomiky, v níž mají důležitou roli menší podniky v oblasti výroby i služeb
- Transformace průmyslu a energetiky, dekarbonizace a úbytek pracovních míst představuje potenciální příležitost pro sociální služby (uvolní se část pracovního trhu, která je teoreticky dostupná pro jiné obory, byť za předpokladu poměrně náročných rekvalifikací)
- Spíše nižší podíl specialistů a pracovníků s vysokou kvalifikací, ale i řemeslníků a dělníků ve struktuře pracovních sil

- V kontextu kraje dlouhodobě nižší míra nezaměstnanosti (v celostátním kontextu mírně nadprůměrná), na čemž se projevuje jak dostatek pracovních míst ve výrobě i službách v Teplicích a dalších městech, tak nadstandardní dostupnost větších měst (Ústí nad Labem, Praha, ale i saské příhraničí)

Krajina a životní prostředí

- Vysoký podíl zemědělské půdy, v rámci ní pak jiných ploch než půdy orné, která je naopak zastoupena velmi málo, což indikuje převahu extenzivního zemědělského hospodaření v horském území
- Nadprůměrný podíl lesních ploch, které se nacházejí zejména v horských částech území (Krušné hory, České středohoří)
- Vysoký podíl zastavěných ploch, daný zejména přítomností velkého množství sídel
- Mírně nadprůměrný koeficient ekologické stability ve správním obvodu jako celku, avšak se značnou vnitřní variabilitou území (zastavěné a zpevněné plochy v četných sídlech vs. rozsáhlé lesy a travní plochy ve vyšších polohách)

Rozmístění poskytovatelů pečovatelské služby a územní dostupnost

Na území SO ORP Teplice zajišťuje pečovatelskou službu 5 poskytovatelů, kteří deklarují, že pokrývají celé území ORP.

Dále sídlí ve městě Dubí také INSTITUT DUŠEVNÍHO ZDRAVÍ A FINANČNÍ POMOCI SOCIÁLNĚ SLABÝM RODINÁM z.s., který by také měl poskytovat pečovatelskou službu s kapacitou 1 klient. Nicméně webové stránky organizace neexistují a nedá se dohledat území, kde je služba poskytována.

Území SO ORP Teplice je teoreticky pokryto. Celé území se ale potýká s nízkou kapacitou poskytovatelů pečovatelské služby. Relativně lépe jsou na tom velká města (Teplice, Krupka, Dubí) a nejbližší obce (Proboštov, Novosedlice, Bystřany), které mají dostupnou službu s nejvyšší okamžitou kapacitou. Zbývající města a obce jsou na tom již výrazně hůře.

V Duchcově a Oseku působí sice Charita Most s okamžitou kapacitou 8 klientů, ale ta zajišťuje pečovatelskou službu primárně v celém SO ORP Most a části SO ORP Litvínov. Službu tak prakticky může zajistit PS Pampeliška, která má ale okamžitou kapacitu pouze 3.

V celkem 17 zbývajících obcích zajišťuje pečovatelskou službu pouze HZ Pohoda s.r.o. (příp. Pampeliška), s okamžitou kapacitou 2 klienti. Tento poskytovatel provozuje vlastní dům s pečovatelskou službou a dá se předpokládat, že poskytování terénní pečovatelské služby mimo dům bude pouze „vedlejší aktivita“.

Tabulka 4 Souhrnný přehled za SO OPR Teplice

Název poskytovatele, sídlo	Individuální okamžitá kapacita ¹³	Úvazky pracovníků v přímé péči ¹²	Území ORP pokryté PS	Časoprostorové poskytování služby
Senior Teplice, z.s. Teplice	Kapacita: 12	Úvazky: 15,5	Teplice, Dubí, Proboštov, Novosedlice, Bystřany	Ve všech obcích ve stejném rozsahu okamžitá kapacita od 7.00 - 15.30 (resp. od 1. 1. 2024 do 16:00 hod) = 12 klientů okamžitá kapacita od 15:30 (resp. od 16:00) - 21:00 = 2 klient So, Ne, svátky od 7–21 hodin = 2 klienti
Město Krupka, Krupka	Kapacita: 11	Úvazky: 16	Město Krupka	Pouze město Krupka Pondělí až neděle od 6:30-21 hodin všední dny: od 6:30 - 12 hod kapacita 9, od 12 :30- 15:00 kapacita 11, od 15:00- 21:00 kapacita 2. - víkendy a svátky od 7:00 - 12:00 kapacita 1, od 12:30 - 5:00 kapacita 2, od 15:30 - 21:00 kapacita 1.
HZ Pohoda s.r.o.,	Kapacita: 2	Úvazky: 2	Celé území ORP Teplice	Ve všech obcích ve stejném rozsahu

Dubí				Pondělí až neděle od 7-19 hodin
Pečovatelská služba PAMPELIŠKA, z. ú. Teplice (Velké Březno)	Kapacita: 3	Úvazky: 3,78	Teplice, Dubí, Osek, Duchcov, a spádových obcí do 10 km od města Teplice Nebylo ověřeno	Pondělí až neděle: 7:00 – 21:00
Charita Most ^[3] , Most	Kapacita: 8	Úvazky: 9	Obce Osek a Duchcov	Ve všech obcích ve stejném rozsahu Pondělí až Neděle: 7:00 - 21:00

Zdroj: Registr poskytovatelů sociálních služeb, MPSV (data platná 4/2024), Katalog Ústeckého kraje (data platná k 6/2024), webové zdroje jednotlivých poskytovatelů, AKČNÍ PLÁN rozvoje sociálních služeb v Ústeckém kraji na rok 2024, vlastní realizované šetření mezi poskytovateli zařazenými do Základní sítě

^[1] Pozn. Údaj platný k 7/2024, zdroj údaje Základní síť sociálních služeb Ústeckého kraje na období 2022-2024 platná od 01.07.2024, dostupné zde: https://www.kr-ustecky.cz/assets/File.ashx?id_org=450018&id_dokumenty=1788371

^[2] Pozn. Údaj platný k 7/2024, zdroj údaje Základní síť sociálních služeb Ústeckého kraje na období 2022-2024 platná od 01.07.2024, dostupné zde: https://www.kr-ustecky.cz/assets/File.ashx?id_org=450018&id_dokumenty=1788371

^[3] Organizace působí primárně v SO ORP Most

Okamžitá kapacita pečovatelské služby

SO ORP Teplice vykazuje významně nízkou okamžitou kapacitu ve srovnání s celokrajským průměrem (jehož hodnota činí 0,41).

Tabulka 5 Individuální okamžitá kapacita v SO ORP Teplice a přepočet na 1000 obyv.

SO ORP	Stávající individuální okamžitá kapacita – ZÁKLADNÍ SÍŤ	Stávající individuální okamžitá kapacita – MIMO ZÁKLADNÍ SÍŤ	Celková individuální okamžitá kapacita za SO ORP	Přepočet kapacity na 1000 obyvatel	Přepočet kapacity v Základní síti na 1000 ob.
Teplice	26	3	29	0,27	0,24
CELKEM ZA KRAJ	314	21	335	0,41	0,39

Zdroj: Základní síť sociálních služeb Ústeckého kraje na období 2022-2024, verze platná k 1. 7. 2024; Registr poskytovatelů sociálních služeb, MPSV (data platná 4/2024); Katalog Ústeckého kraje (data platná k 6/2024); webové stránky poskytovatelů PS; vlastní výpočet

Výše úvazků v přímé péči v pečovatelské službě

SO ORP Teplice vykazuje podprůměrné hodnoty ve výši úvazků pracovníků v přímé péči na 1000 obyvatel v porovnání s krajským průměrem (jehož hodnota pro všechny registrované služby činí 0,56).

Tabulka 86 Výše úvazků pracovníků v přímé péči v SO ORP Teplice (včetně přepočtu na 1000 obyv.)

SO ORP	Úvazky pracovníků v přímé péči – ZÁKLADNÍ SÍŤ	Úvazky pracovníků v přímé péči – MIMO ZÁKLADNÍ SÍŤ	Úvazky pracovníků v přímé péči – CELKEM KRAJ	Přepočet úvazků v ZÁKLADNÍ SÍŤI na 1000 ob. SO	Přepočet úvazků na 1000 ob. SO
Teplice	35,28	3	38,28	0,33	0,35
CELKEM	434,77	19,39	454,16	0,54	0,56

Zdroj: Základní síť sociálních služeb Ústeckého kraje na období 2022-2024, verze platná k 1. 7. 2024; Registr poskytovatelů sociálních služeb, MPSV (data platná 4/2024); Katalog Ústeckého kraje (data platná k 6/2024); webové stránky poskytovatelů PS; vlastní výpočet